

• فصل اول: سوالات معارف اسلامی با پاسخنامه تشریحی

۱- در آیه کریمه (کل شیء هالک الا وجهه) مقصود مفسران از وجه الله کدام است؟

- (۱) وجود الهی (۲) ذات الهی (۳) بقا و ابدیت (۴) فنا ناپذیری

◀ **ه: گزینه ۲** ⇐ در ارتباط با آیه ۸۸ سوره قصص تفاسیر مختلفی وجود دارد که اولین مورد از آنها به

این اشاره دارد که خدا جسم نیست و مانند انسانها چهره و صورت ندارد و از آنجا که در زبان عربی واژه «وجه الش» در

معنی «ذات الش» به کار می رود، در بسیاری از آیات قرآن، «وجه» به معنای ذات خدا خواهد بود. در تفسیری دیگر

نیز گفته شده است که مراد از «وجه»، هر چیزی است که به نوعی منسوب به خداست، از اسماء و صفات تا ادیان و اعمال صالح بندگان و

همچنین مقربین درگاه او، از انبیاء، ملائکه، شهدا و مؤمنینی که مشمول مغفرتش شده باشند، همه وجه خدایند.

۲- یکی از اسامی قیامت يوم الازفه به چه معناست؟

- (۱) بسیار نزدیک (۲) جدایی حق از باطل

- (۳) جمع شدن (۴) خارج شدن از قبور

◀ **ه: گزینه ۱** ⇐ واژه الازفه به معنی تنگی وقت است و نشان دهنده نزدیک شدن موعد مقرر میباشد،

نامگذاری قیامت به این نام، در دو آیه از قرآن کریم آمده است (۷ سوره نجم و ۱۸ سوره غافر) و تعبیری است گویا و بیدار کننده از قیامت. حال

آنکه عبارت يوم الازفه که معنی آن روز نزدیک میباشد تنها در آیه ۱۸ سوره غافر آمده و بیانگر این واقعیت است که قیامت بیش از آنچه مردم

فکر میکنند نزدیک است.

۳- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) ذات الهی قابل شناخت است.

- (۲) صفات و اوصاف الهی شناخت ناپذیرند.

- (۳) خداشناسی از رهگذر اوصاف و افعال الهی برای انسان میسر است.

- (۴) آدمی از هر گونه معرفتی نسبت به خدا محروم است.

◀ **ه: گزینه ۳** ⇐ در ابتدا باید گفت که شناخت ذات الهی نه تنها برای انسان بلکه برای تمامی موجودات و مخلوقات عالم معنا ناممکن است.

انسان پس از قبول خداوند، به شناخت صفات و اوصاف او روی می آورد تا با خالق خود ارتباط بیشتری برقرار کند و در پی این آشنایی با صفات

و اوصاف و اعمال الهی است که وی خدا را میشناسد. لذا میتوان گفت که شناخت این موارد مسیری برای خداشناسی میباشد. معرفتی که انسان

نسبت به خدای متعال پیدا میکند، به تناسب عمق و کمال خود معرفت و مقدار توجیهی که انسان نسبت به معرفت خویش پیدا میکند و

مفهومی که از اسماء و صفات الهی در ذهن وی ایجاد میکند حالات خاصی در انسان بوجود میآورد.

۴- از ذکر "لا حول و لا قوه الا بالله" کدام توحید فهمیده میشود؟

(۱) توحید افعالی

(۲) توحید عبادی

(۳) توحید در خالقیت

(۴) توحید ربوبی

ه: گزینه ۱

در معنی ذکر که به صورت «هی حرکت و نیرو و قدرتی نیست مگر به وسیله خداوند» میتوان دید که تمامی اعمال به خداوند متعال اختصاص داده شده اند. چنانچه میدانیم توحید افعالی بدین معناست که هر چیزی که در این جهان رخ میدهد فعل خداوند است حتی افعال دیگر موجودات. از این رو میتوان گفت توحیدی که در این ذکر به آن اشاره شده است توحید افعالی میباشد.

۵- سرشت فرشتگان کدام است؟

(۱) رسالت تکوینی

(۲) جسم لطیف روحی

(۳) گوهر سبحانی

(۴) گوهر تمام عقلانی

ه: گزینه ۴

در روایتی که از امام صادق (ع) نقل شده است، ایشان فرمودند که خداوند فرشتگان را از نور آفریده است. اما چنانچه میدانیم نور در این روایت در معنی حقیقی خود نیامده. سرشت فرشتگان گوهری تمام عقلانی است و در وجود آنان از امیال نفسانی و خواست های شهوانی خبری نیست. از این رو، همواره به تسبیح و تنزیه پروردگار مشغول اند و هرگز راه مخالفت و عصیان را نمی پیمایند. قرآن در توصیف فرشتگان می گوید: بلکه (فرشتگان) بندگانی ارجمندند، که در سخن بر او پیشی نمی گیرند، و خود به دستور او کار می کنند.

۶- سوره توحید مربوط به کدام یک از مراتب توحید است؟

(۱) توحید در خالقیت

(۲) توحید در ذات

(۳) توحید در صفات

(۴) توحید در عبادت

ه: گزینه ۲

سوره توحید یکتایی و بی نظیر بودن خداوند در همه جهات را بیان می کند. در آیه اول معنای توحید ذاتی به روشنی دیده می شود که میفرماید: «ق ل هو الله أحد» (بگو اوست خدای یگانه).

۷- آیه شریفه آیا گمان کرده اید شما را بیهوده آفریده ایم و بسوی ما باز نمی گردید به کدام برهان ا بات معاد اشاره دارد؟

(۱) حکمت

(۲) فطرت

(۳) عدالت

(۴) قدرت

ه: گزینه ۱

یکی از دلایلی که آفرینش خداوند هدفمند است، حق بودن خداوند است و به همین خاطر فعل او نیز حق بوده، منزله از هر لغو و باطلی است. خلق انسان بدون وجود حیات جاودان در حقیقت امری لغو و بیهوده است. آیه ۱۱ سوره مومنون به اثبات معاد در سایه حکمت الهی اشاره دارد.

۸- قرآن کریم مر جامعه را بر چه عاملی می داند؟

(۱) ظلم و نافرمانی خداوند

(۲) برپایی قیامت

(۳) ترک امر به معروف

(۴) سیل و زلزله

◀ **ه: گزینه ۱** ⇐ قرآن برای جامعه، همانند فرد، مرگ فائل است و مرگ جامعه بر اثر ظلم و ستم و گناه و نافرمانی خدا پیش می آید. قرآن در آیه ۳۷ سوره اعراف به این موضوع اشاره میکند.

۹- صفات علم و اراده به ترتیب کدام صفت الهی را بیان می کند؟

(۱) فعلی، فعلی (۲) ذاتی، ذاتی (۳) فعلی، ذاتی (۴) ذاتی، فعلی

◀ **ه: گزینه ۲** ⇐ هرگاه برای انتصاب صفتی از ذات و وصف کردن ذات به آن صفت، تصور ذات کافی باشد، و تصور فاعلیت خداوند لازم نباشد، آن صفت، صفت ذات یا ذاتی خواهد بود. مانند صفت حیات و حی، اراده و مرید، علم و عالم، قدرت و قادر. و هرگاه تصور فاعلیت خداوند لازم باشد، آن را صفت فعل یا فاعل گویند. مانند خلق و خالق، رزق و رازق، اماته و ممیت، احیاء و محیی، مغفرت و غافر، انتقام و منتقم، و مانند آن.

۱۰- از منظر قرآن، چرا انسان به انکار معاد می پردازد؟

(۱) نادانی (۲) باز شدن راه گنهکاری

(۳) ناتوانی (۴) سست عنصری

◀ **ه: گزینه ۲** ⇐ طبق آیات الهی در قرآن کریم، برخی می دانند که با اعتقاد به معاد دیگر نمیتوانند به امیال نفسانی و شهوانی خود جامه عمل بپوشانند و از این رو معاد را انکار می کنند، چرا که آنان می خواهند راه برای گناهکاری باز باشد و در فساد و خوشگذرانی هر چه بیشتر غوطه ور شوند.

۱۱- کدام اراده الهی از رابطه خدا با مخلوقات سرچشمه می گیرد؟

(۱) تکوینی، در آن امکان تخلف اراده از مراد وجود دارد.

(۲) تشریعی، خداوند اگر امری را اراده کند بالضروره تحقق می یابد.

(۳) تکوینی، خداوند اگر امری را اراده کند بالضروره تحقق می یابد.

(۴) تشریعی، در آن امکان تخلف اراده از مراد وجود دارد.

◀ **ه: گزینه ۲** ⇐ اراده الهی تشریعی به اراده ای گفته می شود که مربوط به قوانین و دستورات شرعی خداوند است. در این نوع اراده، خداوند امری را نهی می کند، اما انسان ها مختارند که آن را بپذیرند یا تخلف کنند. بنابراین، در این نوع اراده امکان تخلف از مراد وجود دارد، یعنی انسان ها می توانند بر اساس اختیار خود از دستورات خداوند تخطی کنند، هرچند که اراده خداوند بر انجام آن دستور بوده است. به طور مثال، وقتی خداوند به انسان ها فرمان می دهد که نماز بخوانند یا از گناه دوری کنند، این اراده تشریعی است. انسان ها می توانند این دستورات را قبول کرده و اجرا کنند یا از آن ها تخطی کنند.

اراده تکوینی به اراده ای گفته می شود که مربوط به خواسته ها و امور طبیعی است و در آن اراده خداوند همیشه تحقق می یابد، چون هی چیز نمی تواند مانع آن شود (مثل خلقت آسمان ها و زمین یا زندگی و مرگ انسان ها).

۱۲- آیات شریفه و لا تکلف نفسا لا وسعها و فلا تظلم نفس شیئا به ترتیب بیانگر کدام نو عدل می باشند؟

(۱) اخروی - تکوینی

(۲) تشریعی - جزایی

(۳) تکوینی - جزایی

(۴) تشریعی - اخروی

◀ **ه: گزینه** آیه «و لا تکلف نفسا لا وسعها» به معنی «هی کسی تکلیف بیشتر از توانش نخواهد

داشت» این آیه مربوط به عدالت تشریعی است، زیرا در اینجا خداوند به انسان‌ها دستور می‌دهد که هی کسی بیشتر از توان خود تکلیف نخواهد داشت. یعنی هر شخص بر اساس ظرفیت و توان خود وظایفی بر عهده دارد. این آیه به معنای این است که خداوند از بندگان خود خواسته است که دستوراتش را در حد توانشان انجام دهند و هی کس به انجام عملی که فراتر از توانش باشد مکلف نیست. و آیه «فلا تظلم نفسا شیئا» به معنی «و به هی کسی ظلم نکنید» این آیه به عدالت

اخروی اشاره دارد. در این آیه خداوند از ظلم به دیگران نهی می‌کند و بیان می‌کند که هی کسی نباید به دیگری ظلم کند. ظلم در اینجا به معنای تعدی به حقوق دیگران است و عواقب این ظلم در دنیا و آخرت بر اساس عدالت الهی جبران خواهد شد.

۱۳- آیات شریفه واتخذوا من دون الله آلهة لعلهم ینصرون و
است؟

فاتقوا الله ما استطعتم ناظر بر کدامیک از ابعاد توحید

(۱) خالقیت - اطاعت

(۲) عبادت - ربوبیت

(۳) خالقیت - عبادت

(۴) ربوبیت - اطاعت

◀ **ه: گزینه ۲** آیه "واتخذوا من دون الله آلهة لعلهم ینصرون" این آیه اشاره به عبادت دارد، زیرا کسانی که از غیر خدا معبودانی می‌سازند، در حقیقت در حال عبادت چیزی جز خدا هستند و به دنبال یاری از آنها هستند در اینجا خداوند از کسانی که غیر از خود خداوند را می‌پرستند و به آنها پناه می‌برند، انتقاد می‌کند. این آیه به نوعی به بعد عبادت در توحید اشاره دارد، که در آن خداوند تنها شایسته پرستش است و هی معبودی جز او وجود ندارد.. و آیه دوم: "فاتقوا الله ما استطعتم" ای این آیه اشاره به ربوبیت دارد. خداوند در این آیه از انسان‌ها می‌خواهد که به اندازه توان خود از او بترسند و از دستورات او پیروی کنند. این امر نشان‌دهنده ربوبیت خداوند است، که او سرپرست و پرورش‌دهنده انسان‌ها است و باید در همه امور زندگی به دستورات او توجه شود.

۱- عبارات دفع خطر احتمالی عقلا واجب است و میل به جاودانگی اساس قضاوت است به کدام یک از براهین ا بات

معاد اشاره دارد؟

(۱) حکمت - فطرت

(۲) معقولیت - فطرت

(۳) حکمت - عدالت

(۴) معقولیت - عدالت

◀ **ه: گزینه ۱** "دفع خطر احتمالی عقلا واجب است: این عبارت اشاره به حکمت دارد. و میل به

جاودانگی اساس قضاوت است: این عبارت اشاره به فطرت انسان دارد. بنابراین، این دو عبارت به براهین اثبات معاد از جنبه‌های حکمت و فطرت اشاره دارند.

۱- آیه شریفه و لتس أَلنْ- عم- اکنتم م تعملون به کدام مورد اشاره دارد؟

- ۱) در قیامت فقط از مسائل اساسی سؤال می‌شود.
- ۲) در عالم برزخ همه اعمال انسان مورد سؤال قرار می‌گیرد.
- ۳) در قیامت همه اعمال انسان مورد سؤال قرار می‌گیرد.
- ۴) در عالم برزخ فقط از مسائل اساسی سؤال می‌شود.

◀ **ه: گزینه ۳** ▶ آیه «و لتس أَلنْ عما کنتم تعملون» (سوره النحل، آیه ۹۳) به این معنا اشاره دارد که انسان‌ها در روز قیامت به‌طور کامل از اعمالشان مورد سؤال قرار خواهند گرفت. این آیه تأکید می‌کند که در قیامت هی کدام از اعمال انسان‌ها بدون پرسش نخواهند ماند، خواه اعمال کوچک یا بزرگ، و هر فرد باید در برابر همه افعال و کارهایی که در زندگی انجام داده است پاسخگو باشد.

۱- مطابق کلام امیرالمومنین () در کتاب شریف نه البلاغه، هر یک از مخلوقات چگونه تدبیر الهی را نشان می‌دهند؟

- ۱) نوآوری در خلقت، آفرینش استوار و محکم
- ۲) انجام دستورات الهی، آفرینش استوار و محکم
- ۳) نوآوری در خلقت، تجاوز نکردن از محدوده فرمان الهی
- ۴) انجام دستورات الهی، تجاوز نکردن از محدوده فرمان الهی

▶ **ه: گزینه ۴** ▶ با دقت در خطبه ۹۰ نهج البلاغه که حضرت علی در آن می‌فرماید: «... خدای متعال همه ی مخلوقات را براساس مقیاس، نظم مشخص، اندازه های مخصوص و متناسب با هر یک از آن مخلوقات آفرید و در آفرینش آنها طوری اندازه ها را برقرار کرد که محکم و استوار بمانند و از هم فرونپاشند. هر چیزی را مطابق برنامه ای دقیق به بهترین شکل طراحی کرد و آنگاه بدان نظم و ظرافت بخشید و آن را در مسیر انجام وظیفه و دستیابی به هدف خاص وی هدایت کرد. همه ی این کارها بدان جهت بود که هی یک از مخلوقات از محدوده و چهارچوب تعیین شده از جانب خداوند تجاوز نکند و برای رسیدن به مقصد موردنظر و کمال نهایی کوتاهی ننماید و اگر خداوند به او دستوری داد، انجام دادنش بر وی دشوار نباشد و سرکشی نکند.» گزینه صحیح گزینه می‌باشد

۱۷- در آیات قرآن کریم علت گرایش مسلمانان به آئین حضرت ابراهیم () به جای پیروی از یهود و ... چگونه بیان شده

است؟

- ۱) حق‌گرایی و پرهیز از شرک
- ۲) تبعیت خانواده پیامبر از حضرت ابراهیم (ع)
- ۳) تحریف نشدن و مطابقت با اسلام
- ۴) وجود نماز و حج و سایر عبادات در دیانت ابراهیمی